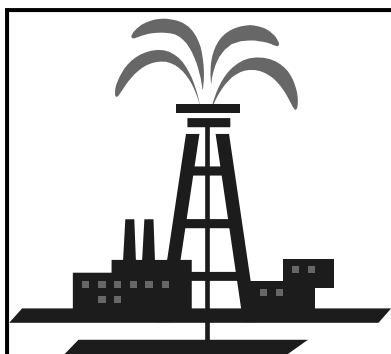

فصل ششم:

نفت و گاز

فعالیت صنعت نفت با استخراج نفت و گاز از اولین چاه نفت در مسجد سلیمان در سال ۱۲۸۷ شمسی آغاز شد و آمارهای مربوط به آن نیز همزمان گردآوری شده است. با ملی شدن صنعت نفت در اسفند سال ۱۳۲۹ شرکت ملی نفت ایران آمارهای وسیع تری را منتشر کرده است.

با تاسیس شرکت ملی گاز ایران در اسفند ۱۳۴۴ و شرکت ملی گاز مایع ایران در سال ۱۳۶۶ آمارهای مربوط به گاز نیز از وسعت بیشتری برخوردار شد. با احداث اولین کارخانه کودشیمیایی کشور در سال ۱۳۴۲، صنایع پتروشیمی نیز تولد یافت تا از منابع محدود نفت و گاز ارزش افزوده بالاتری کسب گردد.

اطلاعات مندرج در این فصل از "شرکت ملی پخش فرآورده های نفتی استان" و "شرکت ملی گاز استان" دریافت گردیده است.

تعاریف و مفاهیم به کار رفته در این فصل به شرح زیر است:

نفت سفید: برشی از نفت خام و متشکل از سه نوع هیدروکربور پارافینی، نفتینی و آرماتیکی می باشد. این فرآورده ها به عنوان سوخت گرمایش و سوخت مراکز حرارتی به کار می رود و یکی از مواد اصلی تشکیل دهنده سوخت جت است.

نفت گاز: فرآورده ای است که بعد از برش نفت سفید به دست می آید و به عنوان سوخت ماشین آلات کشاورزی و صنعتی و سوخت تعدادی از وسایل نقلیه عمومی و تأسیسات حرارتی به کار می رود.

نفت کوره: نفت کوره از باز مانده تقطیر نفت خام در برج های تقطیر پالایشگاه به دست می آید. این فرآورده به سبب دارا بودن هیدروکربورهای سنگین، به آسانی نمی سوزد و یکی از سوخت های عمده کشتیها و واحدهای بزرگ صنعتی از جمله نیروگاه های برق به شمار می رود.

بنزین موتور: بنزین موتور آمیزه ای است از هیدروکربورهای به طور عمده حلقوی و ایزومره با نسبت های متفاوت که برای افزایش درجه آرام سوزی آن، برخی از ترکیبات آلی به آن اضافه می شود.

گاز طبیعی: گاز تولیدی از منابع نفتی و گازی را گاز طبیعی یا غنی می‌گویند که به صورت کلاهک، همراه با نفت (مانند گاز آغاجاری) قابل دسترسی می‌باشد.

گاز مایع: گاز مایع مخلوطی است از پروپان و بوتان نرمال که در اثر شرایط محیط و مصرف، نسبت حجمی این دو ماده در مخلوط تغییر می‌یابد و در تحت فشاری حدود ۱۱۰-۱۰۰ پوند بر اینچ مربع به صورت مایع در می‌آید.

مشترک: مصرف‌کننده‌ای است که با یک عرضه‌کننده انرژی برای یک دوران ثابت، طبق مقررات کاربری دارای یک پیمان است و انشعاب یا انشعابات مورد تقاضایش برقرار شده است.

۱-۶- میزان مصرف انواع فرآورده‌های نفتی در استان

سال و شهرستان	گازمایع (تن)	بنزین سوپر (متر مکعب)	بنزین معمولی (متر مکعب)	نفت سفید (متر مکعب)
..... ۱۳۸۰	۱۸۶۵۹	-	۱۹۵۳۱۹	۸۳۶۲۹
..... ۱۳۸۴	۱۶۵۶۵	-	۲۸۷۴۶۴	۵۹۳۶۰
..... ۱۳۸۵	۱۶۰۳۳	-	۲۹۲۵۰۰	۵۰۲۸۵
..... ۱۳۸۶	۱۵۸۸۰	-	۲۵۱۱۲۸	۵۵۴۰۷
..... ۱۳۸۷	۱۴۷۹۷	۱۳۲۸۴	۲۶۸۱۸۰	۴۶۰۷۰
..... ۱۳۸۸	۱۷۰۹۵	۸۸۵۷	۲۵۰۳۷۳	۳۷۸۵۸
دامغان	۲۳۴۷	۱۸۵۲	۴۰۱۶۱	۶۳۴۷
سمنان ^(۲)	۵۴۱۹	۳۷۳۹	۷۶۴۳۳	۵۵۹۵
شاهرود	۸۹۹۳	۱۸۵۸	۹۳۵۵۷	۲۳۶۱۲
گرمسار	۳۳۶	۱۴۰۸	۴۰۲۲۲	۲۳۰۴
مهدیشهر	...	...	...	...

سال و شهرستان	نفت گاز (متر مکعب)	نفت کوره (متر مکعب)	سوخت‌های هواپیما (۱۰۰ll و jp۴) (متر مکعب)	سایر فرآورده‌ها ^(۱) (متر مکعب)
..... ۱۳۸۰	۴۷۲۷۰۱	۲۳۲۶۶۴	۵۴	۷۳۵
..... ۱۳۸۴	۵۵۹۶۴۸	۲۹۶۲۳۱	۷۲	۰
..... ۱۳۸۵	۵۴۹۲۴۰	۲۳۲۸۱۸	۱۱۶	۱۹۵۱
..... ۱۳۸۶	۵۸۰۸۱۰	۲۴۶۴۱۹	۱۰۵	۲۹۴۹
..... ۱۳۸۷	۵۸۲۱۴۵	۲۱۹۲۴۷	۶۶	۱۴۴۴
..... ۱۳۸۸	۵۷۷۸۰۹	۱۸۰۶۷۵	۱۴۷	۱۳۰۰
دامغان	۱۰۲۷۲۰	۳۰۹۹۵	۰	۰
سمنان ^(۲)	۱۵۷۸۵۴	۷۷۳۴۲	۵۷	۱۸۳
شاهرود	۲۲۱۷۵۷	۳۵۲۰۸	۹۰	۲
گرمسار	۹۵۴۷۸	۳۷۱۳۰	۰	۱۱۱۵
مهدیشهر	...	...	۰	...

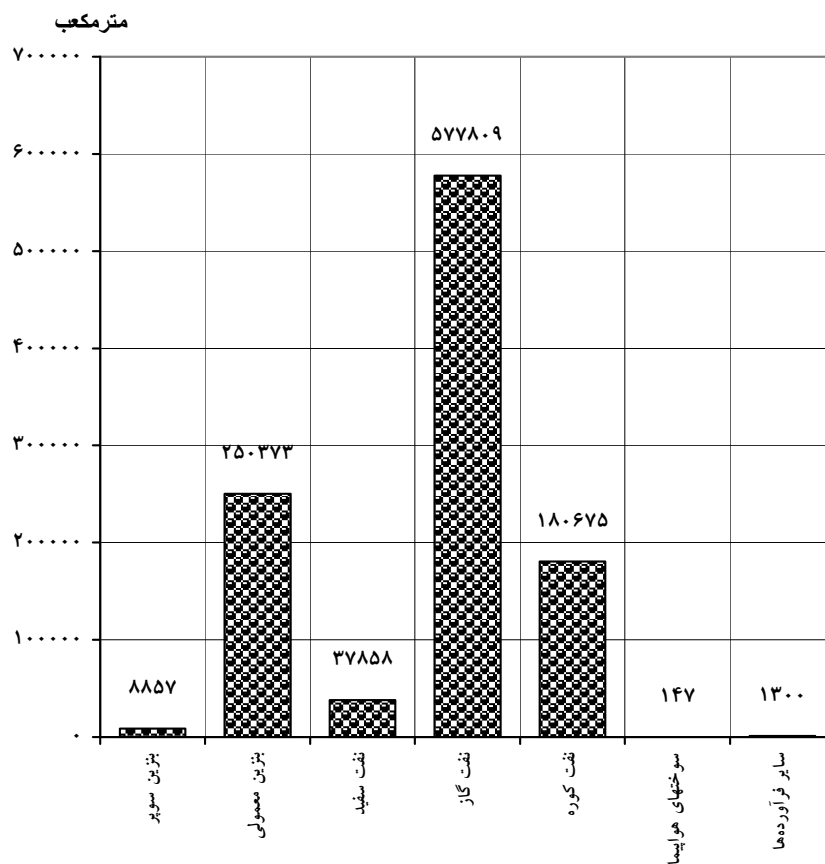
(۱) سایر فرآورده‌ها شامل انواع حلال‌های نفتی و بنزینی، روغن خام و... می‌باشد.

(۲) اطلاعات شهرستان سمنان شامل اطلاعات شهرستان مهدیشهر نیز می‌باشد.

مأخذ- شرکت ملی پخش ملی فرآورده‌های نفتی استان سمنان (منطقه شاهرود).

نمودار میزان مصرف انواع فرآورده‌های نفتی استان سمنان : ۱۳۸۸

منبع: جدول ۶-۱

۲-۶- تعداد مخازن و جایگاه‌های فروش مواد سوختی استان

سال و شهرستان	مخازن مواد سوختی		تعداد جایگاه		
	تعداد	ظرفیت (مترمکعب)	جمع	دولتی (شرکتی)	خصوصی
۱۳۸۰	۴۱	۸۲۱۷۰	۲۰	۳	۱۷
۱۳۸۴	۴۲	۱۰۳۹۳۷	۳۱	۳	۲۸
۱۳۸۵	۳۹	۱۰۳۵۳۷	۳۴	۳	۳۱
۱۳۸۶	۳۷	۱۰۲۷۰۰	۳۴	۳	۳۱
۱۳۸۷	۳۷	۱۰۲۷۰۰	۴۵	۳	۴۲
۱۳۸۸	۳۷	۱۰۲۷۰۰	۴۸	۳	۴۳
دامغان	۱۶	۲۲۱۰۰	۷	۱	۶
سمنان ^(۲)	۱۴	۲۱۷۰۰	۱۰	۱	۸
شاهرود	۷	۵۸۹۰۰	۲۳	۱	۲۱
گرمسار ^(۱)	×	×	۸	۰	۸
مهدیشهر	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰	۰۰۰

سال و شهرستان	تعداد نازل			تعداد شعب فروش نفت
	بنزین	نفت سفید	نفت گاز	
۱۳۸۰	۱۱۷	۲۲	۱۴۰	۳۳۷
۱۳۸۴	۱۴۵	۴۳	۱۲۴	۳۵۶
۱۳۸۵	۱۷۶	۴۳	۱۳۱	۳۵۶
۱۳۸۶	۲۲۹	۲۶	۱۳۱	۳۵۹
۱۳۸۷	۲۷۴	۲۳	۱۳۸	۳۰۴
۱۳۸۸	۳۱۴	۰	۱۵۰	۳۰۴
دامغان	۴۶	۰	۳۲	۷۸
سمنان ^(۲)	۹۰	۰	۲۷	۵۰
شاهرود	۱۲۲	۰	۶۵	۱۳۴
گرمسار	۵۶	۰	۲۶	۴۲
مهدیشهر	۰۰۰	۰	۰۰۰	۰۰۰

(۱) عدم ذخیره‌سازی مواد سوختی در شهرستان گرمسار بدلیل نزدیکی به پالایشگاه ری و تامین سوخت از آن طریق می‌باشد.

(۲) اطلاعات شهرستان سمنان شامل اطلاعات شهرستان مهدیشهر نیز می‌باشد.

مأخذ- شرکت ملی پخش ملی فرآورده‌های نفتی استان سمنان (منطقه شاهرود).

۳-۶- تعداد و خانوار شهرها و روستاهای گازرسانی شده، تعداد انواع اشتراکات، تعداد مصرف کننده و مقدار مصرف گاز طبیعی استان

سال و شهرستان	تعداد شهرهای گازرسانی شده	تعداد خانوارهای شهری تحت پوشش ^(۱)	تعداد روستاهای گازرسانی شده	تعداد خانوارهای روستائی تحت پوشش ^(۱)	تعداد اشتراکات	
					جمع	خانگی - تجاری
..... ۱۳۸۰	۱۰	۸۶۸۵۸	۴	۱۲۴۹	۷۶۹۳۶	۷۶۸۱۸
..... ۱۳۸۴	۱۳	۱۱۰۲۱	۵۹	۱۵۴۸۶	۱۱۴۷۸۱	۱۱۴۵۷۲
..... ۱۳۸۵	۱۳	۱۱۶۳۲۱	۶۳	۱۶۳۹۴	۱۲۳۳۱۲	۱۲۲۸۲۱
..... ۱۳۸۶	۱۳	۱۱۸۱۵۱	۸۴	۱۹۹۸۲	۱۳۶۳۰۱	۱۳۵۷۰۷
..... ۱۳۸۷	۱۵	۱۱۹۴۳۹	۱۲۱	۲۱۸۹۲	۱۴۵۷۲۷	۱۴۵۰۰۷
..... ۱۳۸۸	۱۵	۱۲۰۳۵۵	۱۲۷	۲۳۳۵۴	۱۶۰۸۶۶	۱۵۹۸۰۸
..... دامغان	۳	۱۷۰۲۷	۲۶	۳۲۲۷	۲۵۳۹۵	۲۵۳۳۳
..... سمنان	۲	۳۹۰۴۲	۱۳	۳۷۳۴	۴۳۰۴۷	۴۲۵۱۶
..... شاهرود	۴	۴۰۹۴۹	۴۷	۱۰۹۱۱	۵۶۰۶۸	۵۵۹۵۲
..... گرمسار	۳	۱۴۸۷۹	۴۱	۵۴۸۲	۲۵۵۰۵	۲۵۲۴۶
..... مهدیشهر	۳	۸۴۵۸	۰	۰	۱۰۸۵۱	۱۰۷۶۱

سال و شهرستان	تعداد مصرف کننده			مصرف گاز طبیعی (هزار متر مکعب)		
	خانگی	تجاری	صنعتی	جمع	خانگی	تجاری
..... ۱۳۸۰	۷۳۲۴۷	۳۳۶۳	۸۰	۳۶۳۲۹۵	۲۶۱۸۳۰	۳۷۴۸۹
..... ۱۳۸۴	۱۰۹۷۷۸	۶۰۴۵	۴۲۶	۵۹۷۱۰۰	۳۹۴۴۸۰	۲۲۹۲۰
..... ۱۳۸۵	۱۱۶۸۰۵	۶۸۴۰	۴۹۱	۵۰۳۱۴۹	۲۸۰۳۷۳	۱۷۳۹۰
..... ۱۳۸۶	۱۲۷۰۱۳	۷۳۰۱	۵۳۳	۷۷۷۱۷۴	۴۳۱۲۷۲	۱۰۶۵۸۱
..... ۱۳۸۷	۱۳۵۵۸۹	۹۴۲۳	۹۲۲	۹۶۶۰۵۷	۴۰۵۲۳۴	۶۴۹۳۸
..... ۱۳۸۸	۱۴۹۲۳۷	۱۰۶۰۸	۱۰۰۶	۱۰۶۱۰۶۱	۴۲۲۸۲۵	۷۰۵۶۴
..... دامغان	۲۳۱۱۵	۲۱۵۳	۶۴	۱۰۱۷۹۲	۶۱۳۱۳	۹۴۸۲
..... سمنان	۴۰۲۲۱	۲۵۴۴	۵۱۷	۳۶۵۹۳۱	۹۶۱۵۵	۱۸۳۲۱
..... شاهرود	۵۲۵۶۱	۳۳۴۴	۹۵	۴۰۸۴۸۸	۱۸۲۶۷۹	۳۱۴۳۷
..... گرمسار	۲۳۲۵۱	۱۸۹۹	۲۴۴	۱۲۹۰۸۶	۵۳۸۷۴	۷۳۰۴
..... مهدیشهر	۱۰۰۸۹	۶۶۸	۸۶	۵۵۷۶۴	۲۸۸۰۴	۴۰۲۰

(۱) تعداد خانوار براساس جدول شماره ۱ دفترچه مقررات خدمات مشترکین شرکت ملی گاز ایران-۱۳۸۳ تنظیم شده است و

با تعاریف مرکز آمار ایران هماهنگی ندارد.

ماخذ - شرکت گاز استان سمنان